

Erfgoedinspectie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Beheer collectie Keramiekmuseum Princessehof

Inhoud

Samenvatting—4

1 Inleiding—6

1.1 Context van het onderzoek—6

1.2 Kader—6

1.3 Leeswijzer—6

2 Organisatie—7

2.1 Profiel Keramiekmuseum Princessehof—7

2.2 Organisatie—7

2.3 Beleid—7

3 Registratie—9

4 Behoud—11

5 Veiligheid—13

6 Zichtbaarheid—15

7 Administratieve organisatie—16

8 Bijlage—17

8.1 Werkwijze inspecties—17

8.2 Inspectie Keramiekmuseum Princessehof—18

Colofon—19

Samenvatting

Context en kader inspectie

Op grond van de Erfgoedwet zijn musea met een collectie van nationaal belang, waarvan het beheer volledig door de overheid is gesubsidieerd, belast met een beheertaak. Dit brengt met zich mee dat deze musea dienen te voldoen aan de wettelijke beheernormen zoals die gelden voor beheerders van de rijkscollectie. In dit kader heeft de Erfgoedinspectie in november 2016 een inspectie uitgevoerd bij het Keramiekmuseum Prinsessehof te Leeuwarden.

In de periode 2011-2015 is een inspectieprogramma uitgevoerd naar het beheer van de rijkscollectie door museale en niet-museale instellingen. Het eindrapport is in 2016 aangeboden aan de Tweede Kamer¹.

In deze samenvatting zijn de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen weergegeven.

Bevindingen

Beleid en organisatie

Het Beleidsplan Keramiekmuseum Prinsessehof 2017-2020 geeft een goed inzicht in de strategische doelen en activiteiten van het museum. Ook in het collectiebeleid voor de periode 2014-2016 zijn de actuele situatie, prioriteiten en doelen voor het collectiebeheer duidelijk beschreven. Meerdere oorzaken dragen er aan bij dat de realisatie van deze doelstellingen nog niet in alle gevallen heeft plaatsgevonden, zoals de hiervoor beschikbare personele capaciteit. Onvoldoende planmatige uitwerking en aansturing van de beoogde doelstellingen kan echter ook een rol hierin spelen.

Uitvoering

Het museum onderkent een aantal noodzakelijke verbeteringen in de collectieregistratie. Prioriteit is toegekend aan nog niet geregistreerde verwervingen. Van de nog ongeregistreerde collectie ontbreekt echter een nauwkeurige inventarisatie, zoals werd vastgesteld tijdens de inspectie.

Ruim 20% van de collectie is nog niet geregistreerd op het niveau van een basisregistratie. Een steekproef van de Erfgoedinspectie bevestigt dit. Vooral de registratie van de actuele standplaats verdient verbetering. Identificerende gegevens en de juridische status van de objecten zijn wel goed geregistreerd.

Zoals het museum zelf ook vaststelt, zijn de bewaaromstandigheden in de vele depotruimten in het gebouw niet optimaal voor het behoud van de collectie. Vooral het plaatsen van kwetsbaarder non-keramische collectie en collectiedocumentatie in niet geklimatiseerde ruimten geeft een risico op conditieverlies. Ook staan veel stellingen te vol, hetgeen de kans op schade bij handelingen vergroot. Het streven van het museum om de depotcollectie over te brengen naar het Kolleksjesintrum Fryslan is dan ook logisch.

Het integrale veiligheidsbeleid van het museum wordt op korte termijn geactualiseerd. Het huidige veiligheidsbeleid van het museum blijkt niet mede te zijn gebaseerd op een analyse van de risico's voor de collectie. Als onderdeel van het veiligheidsbeleid beschikt het museum over een collectiehulpverleningsplan. Enkele maatregelen en voorzieningen uit dit in 2015 vastgestelde plan moeten nog

¹ Rapport Zicht op de rijkscollectie, Kamerstuk vergaderjaar 2015-2016 32820, nr. 186

worden doorgevoerd en getoetst op de praktische werking ervan. Incidenten met de collectie documenteert het museum op toereikende wijze.

Het museum zet zich actief in om de collectie fysiek te tonen en digitaal toegankelijk te maken voor het publiek. Dit blijkt onder andere uit de weergave van activiteiten in het beleidsplan voor de komende periode. Via de eigen en andere websites is thans ongeveer 75% van de collectie digitaal ontsloten. Het museum streeft een verdere ontsluiting van de collectie en de collectiedocumentatie na.

Ten slotte is vastgesteld dat de doelstelling van het museum het proces om een Handboek Collecties vast te stellen nog niet is gerealiseerd. Dit handboek moet gaan voorzien in actuele procedurebeschrijvingen voor de verschillende beheertaken. Toegelicht is dat wordt gewerkt aan het opstellen van een blauwdruk op basis waarvan de procedures kunnen worden beschreven. Naar inschatting van het museum zal het totale proces nog zo'n 5 jaar in beslag nemen.

Aanbevelingen

- Voorzie in een planmatige uitwerking en aansturing van de doelstellingen in het te actualiseren collectiebeleid, o.a. voor de verbetering van de collectieregistratie en de administratieve organisatie. Dit bevordert de realisatie ervan.
- Baseer het te actualiseren integrale veiligheidsbeleid mede op basis van een inventarisatie van de veiligheidsrisico's voor de collectie. Dit maakt inzichtelijk of aanvullende maatregelen nodig zijn om de veiligheidszorg te optimaliseren.
- Verbeter de depotsituatie door de collectie op kortere of langere termijn onder te brengen in het Kolleksjesintrum Fryslan.

1 Inleiding

1.1 Context van het onderzoek

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht. In deze wet zijn de normen vastgelegd voor het beheer van de rijkscollectie. Ook museale instellingen met een andere collectie, waarvan het beheer door de overheid is gesubsidieerd, vallen onder de reikwijdte van de Erfgoedwet. Hierdoor dienen deze museale instellingen te voldoen aan de beheernormen zoals die gelden voor de beheerders van de rijkscollectie.

Alhoewel de subsidierelatie tussen de betreffende instellingen en het Ministerie van OCW al langer bestaat, vallen deze door het van kracht worden van de Erfgoedwet voor het eerst onder het toezicht van de Erfgoedinspectie. Dit gegeven is voor de Erfgoedinspectie aanleiding om de instellingen in de periode 1 juli 2016- 1 juli 2017 te inspecteren. De inspecties zijn te beschouwen als nulmeting.

In 2016 heeft de Erfgoedinspectie het rapport *Zicht op de rijkscollectie* aan de Tweede Kamer aangeboden². Dit rapport geeft inzicht in de kwaliteit van het beheer van de rijkscollectie door museale en niet-museale instellingen. Hiertoe zijn in de periode 2011-2015 inspecties bij deze instellingen uitgevoerd.

1.2 Kader

De beheernormen in de Erfgoedwet richten zich op het collectiebeleid, de registratie en administratie, het behoud, de veiligheid en toegankelijkheid van de collectie. Een aantal wettelijke normen is nader uitgewerkt in de Regeling beheer rijkscollectie en subsidiëring museale instellingen. Bij de inspectie wordt ook gekeken naar de voor het beheer verantwoordelijke organisatie.

1.3 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 t/m 7 zijn de bevindingen van de verschillende beheertaken weergegeven. Bij aanvang van ieder hoofdstuk zijn de wettelijke normen vermeld. Verder zijn per hoofdstuk conclusies en eventuele aanbevelingen weergegeven. In de bijlage is de werkwijze van de inspectie toegelicht en zijn gehanteerde bronnen vermeld.

² Kamerstuk vergaderjaar 2015-2016 32820, nr. 186

2 Organisatie

Norm

Een instelling die is belast met de zorg, bedoeld in artikel 2.8, eerste lid van de Erfgoedwet, voert planmatig beleid voor het behoud en beheer van de cultuurgoederen of verzamelingen.

Een instelling baseert het planmatig beleid voor het beheer van de cultuurgoederen of verzamelingen op een actuele analyse van de stand van het beheer en beschrijft in het beleid tenminste de te bereiken doelen op in ieder geval de gebieden behoud van de cultuurgoederen en veiligheidszorg, en de wijze waarop het beleid wordt uitgevoerd.

2.1 Profiel Keramiekmuseum Prinsessehof

Keramiekmuseum Prinsessehof is opgericht in 1917 door verzamelaar Nanne Ottema. Hij kreeg van de gemeente Leeuwarden de beschikking kreeg over het voormalige stadspaleis van prinses Maria Louise van Hessen-Kassel, het huidige Prinsessehof. In de loop van de twintigste eeuw werd de collectie verder uitgebreid. Het museum beheert ongeveer 35.000 objecten. De nadruk ligt daarbij op Aziatische, Europese en moderne keramiek. De non-keramische collectie wil het museum ontzamen.

In 2017 viert het museum haar 100-jarig bestaan. In samenhang hiermee vindt in 2017 een herinrichting plaats van de vaste presentatie in het museum. Het museum beschikt over een groot aantal depotruimten, die zich verspreid in de kelder en op de verdiepingen van het museumgebouw bevinden. Het museum streeft er naar om de depotcollectie van het museum onder te brengen in het Kolleksjesintrum Fryslan.

2.2 Organisatie

Het museum vormt een organisatorische eenheid met het Fries Museum. De voor het collectiebeheer van beide musea beschikbare personele capaciteit is in beginsel voor twee derde inzetbaar voor het Fries Museum en voor een derde voor museum Prinsessehof. De feitelijke inzet hangt samen met de functie en rol van de betreffende medewerkers.

Alle beheertaken worden door het museum zelf uitgevoerd, met uitzondering van restauraties van de collectie en pestcontrol. Daarnaast zet het museum vrijwilligers in bij de digitalisering van de collectie en ter ondersteuning van de registratietaak. In de Monitor Erfgoedinspectie 2015-2016 (de monitor) geeft het museum aan dat de 2,2FTE vaste capaciteit die beschikbaar is voor beheertaken in beperkte mate toereikend is en dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van taken. Dit heeft tot gevolg dat het museum bij het doorvoeren van verbeteringen in het collectiebeheer prioriteiten stelt, zoals bij de aanpak van achterstanden in de collectieregistratie.

2.3 Beleid

Het museum beschikt over een actueel museum- en collectiebeleid. Het museumbeleid is beschreven in het Beleidsplan Keramiekmuseum Prinsessehof 2017-2020. Hierin zijn onder meer de missie, visie, strategische doelen, de doelgroep beschreven en de publieksactiviteiten in de betreffende periode.

Het collectiebeleid is beschreven in de collectiestrategie 2014-2017. Ten tijde van de inspectie is een actualisering van het beleid voor de periode tot 2020 in voorbereiding. Het collectiebeleid beschrijft o.a. de herindeling van de collectie en de samenhang met het publieksprogramma van het museum. Het plan bevat verder een beschrijving van het collectiemanagement, bestaande uit een analyse van de huidige situatie, prioriteiten en concrete doelen op de verschillende beheertaken. Tijdens de inspectie is gebleken dat niet alle doelstellingen in de beleidsperiode zijn gerealiseerd. Het museum verklaart dit door te wijzen op de managementwisselingen, de beschikbare capaciteit en de ontwikkelingen bij het Fries Museum in de afgelopen jaren. Daardoor blijken nu de doelstellingen in het collectiebeleid te ruim bemeten. De Erfgoedinspectie stelt ook vast dat het heeft ontbroken aan een toereikende planmatige uitvoering van de beleidsdoelen. Zo gaat het Jaarplan Collecties 2016 alleen in op de grotere ontwikkelingen voor de gehele organisatie en ontbreekt het aan projectplannen om de uitvoering te operationaliseren.

Het museum streeft er naar om nog in 2016 een geactualiseerd veiligheidsplan vast te stellen. Het huidige beleidsplan dateert uit 2012. In dit beleidsplan is vermeld dat de veiligheidszorg het geheel is van o.a. beleid, maatregelen en procedures en dat de verschillende documenten waarin dit is neergelegd het Integraal Plan Veiligheidszorg vormen. In de monitor vermeldt het museum niet te beschikken over een analyse van de veiligheidsrisico's voor de collectie.

Conclusies

- Het museum heeft in voldoende mate het museum- en collectiebeleid beschreven. De doelstellingen in het collectiebeleid zijn echter onvoldoende haalbaar, planmatig uitgewerkt en aangestuurd. Mede gezien de beschikbare personele capaciteit voor de beheertaken van het museum betekent dit dat achterstanden en verbeteringen over een langere periode realiseerbaar zijn.

Aanbevelingen

- Draag zorg voor een planmatige uitvoering van het te actualiseren collectiebeleid.
- Stel bij het actualiseren van het beleid voor de veiligheidszorg een analyse op van de veiligheidsrisico's voor de collectie. Hanteer hierbij de in het museale veld beschikbare tools voor risicomanagement.

3 Registratie

Norm

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling zorgt voor registratie van de museale cultuurgoederen van de Staat in beheer.

Een beheerder registreert museale cultuurgoederen van de Staat op zodanige wijze dat uit de registratie van de beheerder de actuele juridische status, standplaats en staat van de cultuurgoederen blijkt en dat de cultuurgoederen kunnen worden geïdentificeerd.

Voor zover een beheerder nog niet alle registraties heeft geautomatiseerd, zorgt de beheerder dat op planmatige wijze volledige automatisering wordt gerealiseerd.

Bevindingen

Niet alle objecten die het museum beheert zijn geregistreerd. In verschillende bronnen is aangegeven dat 98-99% van de collectie is geregistreerd, namelijk 33.283 objecten. Registratie vindt plaats in Adlib Museum Plus. Het museum geeft prioriteit aan het registreren van de nog niet geregistreerde verwervingen. Voor de uitvoering van de inhaalslag is geen plan van aanpak vastgesteld. Tijdens de inspectie is ook andere ongeregistreerde collectie aangetroffen, die niet in de inhaalslag is betrokken. Het museum heeft verklaard dat een gedegen inventarisatie van nog niet geregistreerde collectiedelen ontbreekt.

Verder is een deel van de collectie niet op objectniveau geregistreerd, maar in bulk of als ensemble (bijvoorbeeld een servies). Het museum streeft er naar om -in samenhang met de herinrichting van het museum- alle objecten die een eigen standplaats kunnen hebben op objectniveau te registreren.

Volgens gegevens van het museum voldoet 78% van de geregistreerde collectie aan de basisregistratie. Het museum heeft een basisregistratie gedefinieerd van zeven te registreren onderdelen. Omdat de prioriteit is gelegd bij de niet geregistreerde verwervingen heeft het museum nog geen analyse gemaakt op welke onderdelen de collectie nog niet voldoet aan de basisregistratie.

De steekproef van de Erfgoedinspectie geeft het volgende kwantitatieve inzicht met betrekking tot de geregistreerde gegevens op objectniveau:

Identificerende gegevens	100%
Digitale afbeelding	85%
Standplaats vermeld	95%
Standplaats correct	93%
Eigendomssituatie	100%
Toestand/Conditie	87%

Op basis van de steekproef is vastgesteld dat in de collectieregistratie per object meerdere identificerende gegevens zijn vastgelegd. Dit betreft in alle gevallen een objectnummer en verder in de meeste gevallen materialen en afmetingen. Van 85% van de geregistreerde objecten is een digitale afbeelding beschikbaar. In een aantal gevallen betreft de afbeelding een ensemble (bijvoorbeeld een servies). Ontbrekende afbeeldingen betreffen zowel non-keramische als keramische objecten.

In 5% van de in de steekproef geselecteerde objecten ontbreekt de registratie van een standplaats. In alle gevallen betreft dit non-keramische objecten. Het museum heeft tijdens de inspectie toegelicht dat bij een eerder registratieproject in 2009 is besloten de standplaats van non-keramische objecten niet te registreren, vanwege het voornemen deze af te stoten. Bij 7% van de in de steekproef geselecteerde objecten is vastgesteld dat de standplaats waar het object zich bevindt niet overeenkomt met de geregistreerde standplaats. Het museum heeft toegelicht bij gebruik van de collectie de standplaats te controleren.

De eigendomssituatie is in alle gevallen geregistreerd. Verder is bij 87% van de objecten de conditie geregistreerd. Het museum heeft hierbij aangetekend dat de geregistreerde conditie niet altijd de actuele situatie weergeeft. Deze is namelijk overgenomen van de oude registratiekaarten en wordt bij gelegenheid geactualiseerd. De steekproef heeft dit bevestigd.

Conclusies

- Er is onvoldoende zicht op de omvang van de niet geregistreerde collectie. Dit geeft het risico dat onderdelen buiten de projectmatige inhaalslag blijven en vermist kunnen raken.
- De collectieregistratie is toereikend wat betreft de registratie van identificerende gegevens en de registratie van de eigendomssituatie.
- De collectieregistratie is voor verbetering vatbaar wat betreft het vastleggen van een digitale afbeelding en de actuele conditie van objecten. Op basis van de geregistreerde conditie van objecten kunnen analyses plaatsvinden t.b.v. behoudmaatregelen.
- De collectieregistratie is ontoereikend wat betreft de registratie van de standplaats. Dit geldt voor het registreren van standplaatsen van de non-keramische collectie en de actualiteit van geregistreerde standplaatsen. Hierbij tekent de Erfgoedinspectie aan dat het voornemen op termijn te ontzamen geen valide argument is om de standplaats niet in de registratie vast te leggen.

Aanbevelingen

- Tref op planmatige wijze maatregelen om de registratie en de registratiekwaliteit te verbeteren.

4 Behoud

Norm

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling zorgt dat museale cultuurgoederen van de Staat in beheer in goede staat zijn.

Een beheerder zorgt dat museale cultuurgoederen van de Staat zich bevinden in voor de desbetreffende cultuurgoederen passende bewaaromstandigheden.

Bevindingen

In het collectiebeleid is vermeld dat de depotsituatie in het museum te wensen overlaat. De depots bevinden zich verspreid over het museumgebouw, zijn te vol en niet geklimatiseerd. Het museum wil de depotcollectie onderbrengen in het in 2015 opgeleverde Kolleksjesintrum Fryslan. Het museum heeft een projectplan voor de verhuizing opgesteld. Omdat de verhuisoperatie moet worden uitbesteed doet het museum een beroep op subsidie van het ministerie van OCW voor de dekking van een substantieel deel van de kosten. Bij het verlenen van de subsidie kan volgens het projectplan de verhuizing en inhuizing van de depotcollectie binnen 1 jaar plaatsvinden en in samenhang met de herinrichting van het museum worden uitgevoerd. Als het museum geen subsidie ontvangt wordt de verhuizing tegen lagere kosten in een meerjarenprogramma uitgevoerd. Omdat de herinrichting van het museum en de depotverhuizing in dat geval (ten dele) volgtijdelijk plaatsvinden leidt dit tot meer collectiebewegingen.

Tijdens de inspectie is vastgesteld dat de objecten geordend in stellingen in de depots staan en dat de stellingen in veel gevallen vol staan.

Met uitzondering van een stijkkamer op de begane grond zijn de tentoonstellingszalen en depotruimten niet voorzien van een klimaatbeheersingssysteem.

Beïnvloeding van het binnenklimaat vindt plaats door verwarming en natuurlijke ventilatie. In de niet geklimatiseerde depotruimten zijn ook kwetsbaarder non-keramische collectie (o.a. houten en metalen objecten) en een deel van de papieren collectiedocumentatie opgeslagen. Er vinden geen klimaatmetingen plaats.

Het schoonmaken van de museale ruimten en vitrines bij wisseling van tentoonstellingen is uitbesteed aan een extern bedrijf. Conditiecontroles van objecten, het schoonmaken eventuele conserverings- en restauratiehandelingen vinden plaats bij gebruik van de collectie, zoals bij bruiklenen. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd door de collectiebeheerders of uitbesteed aan een restaurator. Met een extern bedrijf is dit jaar een contract gesloten voor pestmanagement.

Conclusies

- De depotsituatie is voor verbetering vatbaar wat betreft de fysieke bewaaromstandigheden, die vooral een risico geeft op schade bij handelingen met de collectie.
- De depotsituatie is ontoereikend wat betreft de klimaatomstandigheden in relatie tot kwetsbaarder delen van de collectie en de collectiedocumentatie.
- Het toepassen van conditiecontroles en hierop volgende conserveringshandelingen bij het gebruik van de collecties zijn toereikend

voor de keramische collectie. Voor de kwetsbaarder collectiedelen schiet deze systematiek tekort, vooral gezien de klimaatomstandigheden.

Aanbevelingen

- Tref maatregelen ter verbetering van de depotsituatie, bijvoorbeeld door de collectie onder te brengen in het Kolleksjesintrum Fryslan.
- De conditie van de kwetsbaardere collectiedelen frequenter te controleren, zolang deze in de huidige depotsituatie zijn opgeslagen.

5 Veiligheid

Norm

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling treft maatregelen ter voorkoming van diefstal, verlies, beschadiging of vernietiging van museale cultuurgoederen van de Staat in beheer.

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling meldt de vermissing of het tenietgaan van een museaal cultuurgoed van de Staat onverwijld aan de inspecteur.

Een beheerder houdt de schade aan een museaal cultuurgoed van de Staat in zijn administratie bij en meldt schade onverwijld aan de inspecteur.

Bevindingen

Het museum beschikt over een actueel plan voor de collectiehulpverlening bij calamiteiten. Dit plan, dat in 2015 is vastgesteld, is onderdeel van het Integraal Plan Veiligheidszorg. In het plan zijn de verantwoordelijkheden, taken en instructies beschreven bij calamiteiten met de collectie. Ook maken een prioriteitenlijst, een checklijst noodmaterialen en telefoonlijsten deel uit van dit plan. Volgens het museum is het plan na vaststelling nog niet geïmplementeerd in de organisatie en dient een aantal praktische zaken nog te worden geregeld. Dit is volgens het museum ook de reden dat het plan nog niet in de praktijk is getoetst door bijvoorbeeld het houden van calamiteitenoefeningen met de collectie.

Niet kan worden vastgesteld of het museum toereikende maatregelen heeft genomen voor de veiligheidszorg van de collectie. Het museum beschikt namelijk niet over een analyse van de veiligheidsrisico's voor de collectie. Hierdoor is niet gedocumenteerd welke risicofactoren het museum voor de collectie onderkent en of de huidige organisatorische, bouwkundige en elektronische (preventieve) maatregelen de risico's in voldoende mate tegengaan. Wel geeft het museum aan te investeren in opleidingen en trainingen van beveiligingspersoneel, mede met behulp van subsidie van het Mondriaanfonds.

In de monitor geeft het museum aan dat zich de afgelopen 2 jaar 5 incidenten met de collectie hebben voorgedaan. In alle gevallen betreft dit onopzettelijke beschadigingen met uiteenlopende oorzaken. Incidenten worden niet in een specifiek incidentenregister vastgelegd. In plaats daarvan worden incidenten met publiek en de collectie per email gemeld aan het hoofd Beveiliging, die deze berichten gebundeld opslaat en analyseert. Grotere incidenten worden gemeld aan het incidentenregister DICE van de RCE.

Conclusies

- Het museum heeft de collectiehulpverlening voor de collectie in voldoende mate beschreven. Operationalisering en evaluatie moeten nog plaatsvinden.
- De investering in opleidingen van beveiligingspersoneel geeft er blijk van dat het museum er op gericht is de veiligheidszorg te optimaliseren. Door het ontbreken van een risicoanalyse is het echter onvoldoende inzichtelijk of de genomen en te nemen veiligheidsmaatregelen de eventuele risico's voor de collectie voldoende tegengaan.
- De wijze waarop incidenten zijn gedocumenteerd is toereikend.

Aanbevelingen

- Operationaliseer en evalueer het CHV-plan.
- Stel een risicoanalyse voor de veiligheidszorg op en neem waar nodig aanvullende maatregelen om de veiligheidszorg verder te verbeteren.

6 Zichtbaarheid

Norm

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling bevordert de toegankelijkheid van museale cultuurgoederen van de Staat in beheer.

Bevindingen

De doelgroep en de doelstellingen voor de fysieke en digitale toegankelijkheid van de collectie zijn beschreven in het beleidsplan 2017-2020. Actualisatie van het informatieplan uit 2007, zoals is aangegeven in het collectieplan, heeft niet plaatsgevonden.

Het museum neemt meerdere maatregelen om de fysieke toegankelijkheid te bevorderen. Dit gebeurt door herinrichting van de vaste presentatie, tijdelijke tentoonstellingen, een reizende buitenlandse tentoonstelling en door presentaties buiten het museum. Verder vormen het 100-jarig bestaan van het museum in 2017 en de aanwijzing van Leeuwarden als culturele hoofdstad in 2018 een gelegenheid voor een attractief tentoonstellingsprogramma. Daarentegen heeft het museum per oktober 2016 voor een jaar een bruikleenstop ingesteld, omwille van de personele capaciteit die de herinrichting van het museum vergt.

In 2020 wil het museum de collectie volledig digitaal toegankelijk hebben gemaakt in samenhang met de ontsluiting van de collectiedocumentatie. Hierin werkt het museum samen met Tresoar, het Fries historisch en letterkundig centrum. Aan deze instelling is ook de bibliotheek van het museum overgedragen. Nadere besluitvorming moet nog plaatsvinden over de wijze waarop de verdere digitale ontsluiting vorm gaat krijgen. Via de eigen website en via de Digitale Collectie Nederland is thans bijna 75% van de collectie ontsloten.

Conclusies

- Het museum bevordert op actieve wijze de fysieke en digitale toegankelijkheid van de collectie.

Aanbevelingen

- Geef na besluitvorming op planmatige wijze uitvoering aan het bevorderen van de digitale toegankelijkheid van de collectie.

7 Administratieve organisatie

Norm

Onze Minister wie het aangaat, een college van staat of een instelling zorgt voor beschrijving van de administratieve organisatie van het beheer met inachtneming van deze paragraaf en toepassing van de procedures die in de administratieve organisatie zijn vastgelegd.

Bevindingen

In de opeenvolgende collectiestrategieën zijn doelstellingen geformuleerd om bestaande procedures aan te passen en ontbrekende procedures te ontwikkelen. Dit moet resulteren in een Handboek Collecties met procedures voor registratie, verwervingen, schades en verzekering, ontzamelen en afstoten. Uit de inspectie komt naar voren dat dit proces nog niet is afgerond. Het museum streeft er naar voor het eind 2016 een blauwdruk te hebben –gebaseerd op Spectrum N- op basis waarvan bestaande procedures worden geactualiseerd en nieuwe procedures worden ontwikkeld. Hierbij geeft het museum prioriteit aan procedures voor behoud- en beheertaken. Het museum schat in dat de ontwikkeling van het handboek ongeveer 5 jaar in beslag neemt. Er is nog geen plan van aanpak beschikbaar.

Conclusies

- Het museum beschikt nog niet over een actuele en volledige set vastgestelde procedures voor de uitvoering van beheertaken.

Aanbevelingen

- Betrek het verbeteren van de administratieve organisatie in het te actualiseren collectiebeleid en voer dit planmatig uit.

8 Bijlage

8.1 **Werkwijze inspecties**

Vorbereiding inspectie

Ter voorbereiding van de inspectie zijn documenten van de instelling met informatie over het collectiebeheer geraadpleegd en geanalyseerd (zie ook onder 8.2).

Monitor Erfgoedinspectie 2015-2016

Tweejaarlijks stuurt de Erfgoedinspectie de museale beheerders van de rijkscollectie een digitale vragenlijst m.b.t. de uitvoering van beheertaken. De monitor is een instrument voor zelfevaluatie van de beheerders en voor het toezicht van de Erfgoedinspectie. Vanaf 1 juli 2016 worden ook de museale instellingen belast met een beheertaak van een andere collectie betrokken in de monitor. Voorafgaand aan de inspecties is de instellingen verzocht een vragenlijst in te vullen.

Inspectie op locatie

De inspectie op locatie bestaat uit het voeren van een gesprek met de directeur van het museum en met de direct verantwoordelijke(n) voor het collectiebeheer (zie ook onder 8.2).

Onderdeel van de inspectie is een steekproef op de collectieregistratie. Hiermee vormt de Erfgoedinspectie zich een oordeel over de volledigheid en kwaliteit van de collectieregistratie. Om een betrouwbare uitspraak te doen is een binomiale steekproef uitgevoerd. Hierbij zijn aselect 43 objecten uit de collectieregistratie getrokken en 43 voorwerpen uit de opstelling en het depot.

Tijdens de rondgang door de tentoonstellings- en depotruimten is een aantal beheeraspecten in de praktijk getoetst. Dit betreft bijvoorbeeld (het meten van) bewaaromstandigheden, de conditie van voorwerpen en veiligheidsmaatregelen.

Naar aanleiding van de inspectie zijn nog niet eerder geraadpleegde documenten opgevraagd en betrokken bij de beoordeling.

Rapportage

De conceptrapportage is ter verificatie van de bevindingen voorgelegd aan de geïnspecteerde instelling, waarna de opmerkingen zijn verwerkt in het eindrapport.

8.2 **Inspectie Keramiekmuseum Princessehof**

Op 1 en 2 november 2016 is een inspectie uitgevoerd bij het Keramiekmuseum Princessehof door twee senior inspecteurs bij de Erfgoedinspectie.

Voor de inspectie zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

Interviews

- directeur
- hoofd collecties
- hoofd facilitaire zaken
- teamleider behoud, beheer en kennismanagement
- medewerker collectiebeheer
- medewerker collectieregistratie

Documenten

- Beleidsplan 2017-2020
- Collectie- en aankoopbeleid 2016-2017
- Collectiestrategie 2014-2016
- Collectiestrategie 2011-2015
- Jaarplan Collecties 2016
- Voortgangsrapportages collectieregistratie 2015/2016
- Projectplan verhuizing naar Kolleksjesintrum Fryslan
- Offerte Rentokil, ongediertepreventie en -bestijding
- Procedure en stroomschema verwervingen
- Beleidsplan veiligheidszorg Keramiekmuseum Princessehof 2012
- Collectie Hulpverleningsplan 2015 en de daarbij behorende bijlagen
- Vragenlijst monitor Erfgoedinspectie 2015-2016

Colofon

Erfgoedinspectie
Rijnstraat 50
Postbus 16478 (IPC 3500)
2500 BL Den Haag

Tel: 070 4124012
E: info@erfgoedinspectie.nl
www.erfgoedinspectie.nl

Den Haag, januari 2017

